

Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess

TCO har beretts tillfälle att yttra sig över slutbetänkandet *Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess (SOU 2020:24)* från utredningen Nationell samordnare för en välfungerande sjukskrivningsprocess.

Allmänna kommentarer

En välfungerande sjukskrivningsprocess med fokus på rehabilitering och stöttande åtgärder för att den sjukskrivne ska kunna återgå till sitt ordinarie arbete, eller till ett annat arbete där kompetens och erfarenhet kan tas tillvara, är centralt för en välfungerande sjukförsäkring. Samtidigt är sjukskrivningsprocessen komplex och ofta med ett stort antal olika aktörer involverade, vilket ställer höga krav på samverkan och koordinering mellan aktörer med olika expertis och ansvarsområden. Det är också mycket viktigt att den enskilde som är sjukskriven ges möjlighet att förstå och följa sin sjukskrivningsprocess och att den enskildes intressen och integritet respekteras.

TCO-förbunden känner väl igen ett antal av de problemområden som lyfts fram i utredningen och som till del har sin grund i att det är olika regelverk och olika myndigheter och aktörer som jobbar i stuprör. Även om initiativ har tagits för att förbättra tex övergången från en indragen sjukpenning till att bli inskriven på Arbetsförmedlingen, möter förbunden fortfarande medlemmar som "faller mellan stolarna" i övergången från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen. Det är vanligt att den arbetslivsinriktade rehabiliteringen kommer igång för sent. Kunskapsnivån är också låg hos alltför många arbetsgivare. Det kan handla om svårigheten att förstå ett komplext regelverk, motstridiga besked, olika tolkning av begrepp samt regelverk och processer som i grunden motverkar varandra. En nyckelfråga är rätten till ersättning under rehabiliteringen, och finns det osäkerhet kring detta försenas ofta insatser.

TCO ställer sig därför i huvudsak positiv till de rekommendationer för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess som den nationelle samordnaren presenterar i betänkandet. TCO:s bedömning är att rekommendationerna kan stärka tydligheten och begripligheten i processen och även stärka den enskildes möjligheter att få det stöd och den hjälp denne behöver från olika myndigheter och aktörer för att kunna återgå i sitt arbete.

För många innebär en sjukskrivning att man hamnar i en utsatt situation där man dels måste hantera sin sjukdom med allt vad det innebär med kontakter med läkare och hälso- och sjukvården, och dels måste hantera kontakter med Försäkringskassan och med arbetsgivaren utifrån nya förutsättningar där den enskilde många gånger är särskilt sårbar. Det är därför viktigt att sjukskrivningsprocessen utgår från ett individperspektiv och präglas av en lyhördhet inför den enskildes behov och önskningar och av respekt för den enskildes integritet.

Det finns också ett stort och omedelbart behov av en större samsyn hos aktörerna i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen när det gäller individens arbetsförmåga. När begreppet arbetsförmåga tolkas olika av hälso- och sjukvården, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen hamnar individen i en särskilt svår situation, och riskerar att drabbas av både kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser av att olika aktörer gör olika bedömningar av arbetsförmågan. En gemensam planering som inkluderar samtliga aktörer i processen ger en bättre grund för en snabb återgång i arbete. Det ger också en välbehövlig trygghet för individen i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen. För den som har en anställning blir arbetsgivaren en viktig resurs att inkludera i planeringen.

TCO hade dock hoppats på att utredningen hade presenterat fler skarpa förslag eller på några fler områden kunna ”sätta ner foten”. Exempelvis hade utredningen med fördel kunnat lägga fram ett skarpt författningsförslag gällande krav på konsultation av expertresurs eller tagit sig an utmaningen att presentera ett förslag på hur ett förtydligande av samordningsuppdraget skulle kunna se ut.

Särskilda kommentarer

I det följande presenteras TCO:s särskilda kommentarer på de olika åtgärder och insatser som samordnaren rekommenderar.

8.1 Sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessens syfte

Samordnaren rekommenderar att det med sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen ska avses den process som börjar då individens arbetsförmåga blir nedsatt på grund av sjukdom och pågår till dess att individen återfått arbetsförmåga eller konstateras att arbetsförmåga inte kan återfås. Som definition av syftet med sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen föreslås att individen ska återfå arbetsförmåga och därmed kunna återgå i, eller kunna söka, arbete.

TCO delar samordnarens uppfattning att det behövs en definition av sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessens syfte för att underlätta samverkan mellan de olika aktörer som vanligen deltar i en sådan process och för att det ska vara tydligt för den enskilde vad de olika insatser som ingår i denna process ytterst syftar till. TCO välkomnar särskilt att samordnaren har valt att diskutera sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen, och inte endast sjukskrivningsprocessen som det var formulerat i utredningens direktiv. Ett ökat fokus på rehabilitering är mycket motiverat mot bakgrund av att rehabiliteringsperspektivet alltför många gånger saknas i sjukskrivningsprocessen. Samtidigt bör det tydliggöras att sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen även kan omfatta förebyggande åtgärder i syfte att motverka nedsättning av arbetsförmåga, exempelvis i samband med förebyggande sjukpenning.

8.2 Uppdrag att samverka för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess

Samordnaren rekommenderar att Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Socialstyrelsen, Arbetsmiljöverket och Myndigheten för arbetsmiljökunskap ges i uppdrag att samverka för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess i syfte att stödja individen att återfå arbetsförmåga så att hen kan återgå i, eller söka, arbete. Det rekommenderas också att Försäkringskassan ges i uppdrag att samordna samverkan mellan aktörerna i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen, som förutom centrala myndigheter även inbegriper företrädare för arbetsgivarna och fackliga parterna. Det föreslås att en styrgrupp tillsätts för en framtida överenskommelse om samverkan mellan sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessens aktörer.

TCO ställer sig huvudsakligen positiv till samordnarens rekommendationer om samverkan för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess. Det är särskilt välkommet att samordnaren förordar att samverkan även ska ske med arbetsmarknadens parter. Som samordnaren understryker är fackliga företrädare väl lämpade lyfta fram individperspektivet utifrån medlemmars erfarenheter av sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen. TCO delar också samordnarens bedömning att uppdragen att samverka lämpligen skrivs in myndighetsinstruktionerna för Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, och att processens syfte också anges i det uppdrag myndigheterna får i sina instruktioner, liksom i uppdragen till Arbetsmiljöverket, MYNAK och Socialstyrelsen. Framförallt Försäkringskassans roll och ansvar för samordning behöver förtydligas och stärkas, inte minst mot bakgrund av att Försäkringskassan de senaste åren har minskat sina insatser och deltagande i personliga möten, vilket har försvårat för de andra aktörerna att vidta åtgärder för individen eftersom en del av arbetsplatsinriktat stöd för återgång kräver Försäkringskassans medverkan om till exempel sjukpenning ska bytas ut mot rehabiliteringspenning. Även Arbetsmiljöverket har en central roll i att främja samverkan genom sina föreskrifter, och TCO vill i detta sammanhang lyfta fram den kritik som fackliga parter riktat mot den pågående revideringen av föreskrifterna kring rehabilitering och arbetsanpassning (AFS 1994:1).

När det gäller fokus för samverkan betonar samordnaren att det rör sig om strukturell samverkan, och olika former för samverkan diskuteras – i.e. överenskommelse, inrättande av en styrgrupp för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess, strukturerad informationsdelning mellan aktörer, aktörsgemensam samhällsinformation om sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen. TCO vill påpeka hur viktiga de övergripande strukturerna är för rättssäkerhet och trygghet för individen. Samverkan ska inte vara beroende av enskilda handläggares engagemang och inte heller variera beroende på var i landet individen bor.

När det gäller samverkan i form av överenskommelser vill TCO påpeka att vilken organisation som bäst företräder den fackliga sidan bör lämnas till den fackliga sidan att avgöra. Centralorganisationer, som TCO och SACO, kan många gånger vara väl lämpade att delta. Samtidigt kan det också vara lämpligt att huvudorganisationerna i form av PTK och OFR deltar om en överenskommelse berör förhållanden som regleras i kollektivavtal mellan parterna, eller

överenskommelse om partsgemensamt arbete. Detta påpekande är också relevant för vilka representanter som bör ingå i den föreslagna styrgruppen.

TCO vill också understryka att fackliga organisationer som företräder medlemmar, såsom TCO, PTK och OFR, främst har ett ansvar att slå vakt om sina medlemmars intressen. Deltagande i en överenskommelse, eller i till överenskommelsen knuten styrgrupp, får inte innebära att fackliga organisationer förväntas ta ett ansvar som motsvarar ett myndighetsansvar för sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen, på en övergripande nivå eller på regional och lokal nivå. Samordnaren lyfter också fram att organisationer som företräder medlemmar inte ska förväntas delta i juridiskt bindande överenskommelser. Som samordnaren påpekar är det också lämpligt att organisationer som företräder medlemmar representeras av utsedda sakkunniga, som därmed mer fyller en funktion att bistå övriga aktörer med sakkunskap och lyfta fram individperspektivet utifrån de fackliga medlemmarnas erfarenheter av sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen.

8.3 En gemensam digital yta för planering i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen

Samordnaren rekommenderar att det tillsätts en utredning om förutsättningarna för att dela den planering, de åtgärder och de beslut som rör en individs sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess, digitalt mellan aktörerna i processen.

Som samordnaren lyfter fram är det många gånger svårt för den enskilde och för olika aktörer att överblicka sjukskrivnings och rehabiliteringsprocessen. Den enskilde får många gånger i kontakt med olika aktörer ett stort ansvar i att redogöra för var i processen hen befinner sig. En digital yta som ger en överblick och gemensam förståelse för processen leder till ökad tydlighet och ger bättre förutsättningar för samverkan mellan aktörerna. TCO välkomnar därför samordnarens rekommendation att det tillsätts en utredning som ser över de juridiska förutsättningarna för en digital yta. TCO delar samordnarens bedömning att en digital yta även måste kunna omfatta dem som inte har sjukpenning. TCO delar också uppfattningen att en sådan utredning bör utreda förutsättningarna för individen att återta delad information. En sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess involverar många gånger information som är känslig i ett integritetsperspektiv, särskilt om informationen sammanställs och sparas tillsammans. Information

som enskilt inte är problematisk för den enskildes integritet kan, om den kombineras med annan information, bli det. Det är därför viktigt att den enskilde har en möjlighet att återta delad information.

En utredning om de juridiska förutsättningarna för en gemensam digital yta bör genomgående utgå från en ambition att slå vakt om den enskildes integritet. I synnerhet som de individer som genomgår en sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess många gånger befinner sig i en mycket utsatt situation och därför inte alltid har möjlighet att själv slå vakt om sina intressen. TCO vill också framhålla att det krävs en analys inte bara av den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifterna i sammanhanget utan även en analys av hur det ska säkerställas att den registrerades rättigheter i praktiken ska tas tillvara.

TCO vill i detta sammanhang också lyfta fram att det är centralt att den enskildes samtycke måste vara en förutsättning för delning av information på en gemensam digital yta. Det måste också utredas vilka konsekvenser det får för den enskildes rätt till ersättning att neka samtycke. För att samtycke ska vara tillämpligt måste det finnas ett visst utrymme för den enskilde att neka samtycke utan negativa konsekvenser och förlorad rätt till ersättning.

8.4 Bättre stöd till individer i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen oavsett behov av att få rehabiliterande insatser samordnade

Samordnaren rekommenderar att Försäkringskassan ges i uppgift att bistå försäkrade som är i behov av stöd i kontakter med andra aktörer i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen genom att förmedla information om individens sjukskrivningsärenden mellan aktörer muntligt eller skriftligt, samt ansöka om förmåner i rätt tid och på rätt sätt - även då det inte handlar om förmåner och ersättningar som Försäkringskassan administrerar.

TCO välkomnar att Försäkringskassan föreslås få ett utökat ansvar för att bistå individer som är i behov av stöd i kontakter med andra aktörer i processen. Flera TCO-förbund möter människor som är sjuka för att klara av att administrera sin egen sjukskrivning. Även om detta bara gäller en minoritet av de sjukskrivna kan rätt stöd vara avgörande för att rehabiliteringen tillbaka i arbete ska kunna fungera i det enskilda fallet. Samtidigt har Försäkringskassans redan ett

lagfäst ansvar enligt SFB 30 kap. 9 § att klarlägga behov av rehabilitering och se till att de åtgärder som behövs för en effektiv rehabilitering vidtas. Detta ansvar omfattar samtliga som är i behov av rehabilitering, och det bör tydliggöras vilka grupper som är tänkta att omfattas av det föreslagna ytterligare stödet från Försäkringskassan.

TCO vill i detta sammanhang också lyfta fram att Försäkringskassan redan idag har en starkt pressad arbetssituation och en mycket stor mångfald av uppdrag. Innan ytterligare uppgifter läggs på myndigheten måste det nog analyseras vad detta skulle innebära när det gäller arbetsbelastning och resurser i form av personalresurser och nödvändiga kompetenshöjande insatser, liksom förutsättningarna i övrigt för Försäkringskassan att ta sig an en sådan uppgift. I en sådan analys måste perspektivet från de fackliga organisationer som företräder Försäkringskassans personal vara centralt.

8.5 Stärkta drivkrafter för arbetsgivare

Samordnaren rekommenderar att arbetsgivares drivkrafter för förebyggande arbete och stöd för återgång i arbete stärks. Regeringens tidigare förslag om ekonomiska drivkrafter genom utökat kostnadsansvar för arbetsgivare (Hälsoväxling för aktivare rehabilitering och omställning på arbetsplatserna) bör därför övervägas på nytt, och kompletteras med en utredning om redovisningsskyldighet av ekonomiska kostnader för ohälsa och sjukfrånvaro. Utredningen ska ge svar på hur sådan redovisningsskyldighet kan utformas och om redovisningsskyldighet kan komplettera (eller ersätta) regeringens tidigare förslag om ekonomiska drivkrafter.

Det är centralt att arbetsgivare tar sitt lagstadgade ansvar för arbetsanpassning och rehabilitering. Även om de flesta arbetsgivare tar sitt ansvar och på ett ansvarsfullt sätt stöttar sjukskrivna medarbetare, är det TCO:s erfarenhet att det även finns arbetsgivare som inte tar sitt ansvar och inte erbjuder sjukskrivna medarbetare den rehabilitering och det stöd de behöver för att komma tillbaka till arbetet. Exempelvis har Finansförbundet i en undersökning från 2019 funnit att endast 67 procent av de som varit långtidssjukskrivna under de senaste tre åren har fått en rehabiliteringsplan.

Dåvarande socialförsäkringsminister Annika Strandhäll presenterade idén om ett system för Hälsöväxling under hösten 2015, och förslaget remissbehandlades under 2016 i departementsskrivelsen Hälsöväxling för aktivare rehabilitering och omställning på arbetsplatserna (Ds 2016:8).

Som framgår av TCO:s remissvar ställde sig TCO då huvudsakligen positiv till det förslag som presenterades. Samtidigt efterfrågade TCO ett mer träffsäkert system som främst riktar sig mot de arbetsgivare som inte tar sitt lagstadgade rehabiliteringsansvar.

En förnyad diskussion kring ett system liknande hälsöväxling kan tjäna som utgångspunkt för en diskussion om åtgärder för att förmå arbetsgivare att ta sitt lagstadgade rehabiliteringsansvar. I en sådan process måste hänsyn också tas till de avsiktsförklaringar som arbetsmarknadens parter slöt som svar på det förslag på Hälsöväxling som presenterades 2016, och vad som har uppnåtts inom ramen för avsiktsförklaringarna i olika sektorer.

Det måste samtidigt beaktas att ett system som Hälsöväxling även kan få negativa konsekvenser, såsom ökad risk för selektering och högre trösklar in i arbetsmarknaden för de som har tidigare erfarenhet av sjukskrivning eller en existerande sjukdomsbild, eller som på andra sätt är i en utsatt situation på arbetsmarknaden. Det är därför centralt att en förnyad diskussion även diskuterar möjliga negativa konsekvenser och hur dessa kan förhindras. En förnyad diskussion om drivkrafter för arbetsgivare bör också, så långt det är möjligt, ta tillvara internationella erfarenheter av liknande incitamentsystem.

Samordnaren rekommenderar också att det tillsätts en utredning om redovisningsskyldighet av ekonomiska kostnader för ohälsa och sjukfrånvaro som tydliggör de kostnader för arbetsgivaren som är förknippade med sjukfrånvaro, med fokus på offentlig sektor. TCO är positiv till att tydliggöra kostnaderna för sjukfrånvaro – både på arbetsgivarnivå och på samhällsnivå. En sådan redovisningsskyldighet ger en tydlig signal om vilka kostnader som är förknippade med sjukfrånvaro och kan därmed utgöra ett starkt incitament för förebyggande arbetsmiljöinsatser och utökat fokus på rehabilitering och andra insatser för att sjukskrivna ska kunna återgå i arbete. TCO har också i sitt Sjukförsäkringspolitiska program (2018) *Morgondagens sjukförsäkring – standardtrygghet och*

omställning föreslagit detta i form av Hälsobokslut – även det i första hand för offentlig sektor.

8.6 Konsultation av expert vid bedömning av arbetsplatsinriktat stöd för återgång i arbete

Samordnaren rekommenderar att arbetsgivaren ska, när en plan för återgång i arbete tas fram, konsultera en expertresurs inom områdena arbetsmiljö och rehabilitering som stöd i en kvalificerad bedömning om vilka insatser som behöver genomföras på arbetsplatsen för att ge individen stöd att återgå i arbete. Arbetsgivarens skyldighet att konsultera en expertresurs bör regleras i 30 kap. 6 § socialförsäkringsbalken.

TCO välkomnar samordnarens förslag. Som samordnaren påpekar kommer troligen också starkare drivkrafter för arbetsgivaren att ta ansvar för rehabilitering och arbetsanpassning öka efterfrågan på expertresurser vid framtagandet av en plan för återgång i arbete. Samtidigt delar TCO samordnarens bedömning att det bör vara ett krav att arbetsgivaren konsulterar expertresurs vid framtagande av en plan för återgång i arbete och att denna konsultation dokumenteras. Det är också särskilt välkommet att med expertresurs ska avses företagshälsovård eller annan oberoende expertresurs så som det beskrivs i 3 kap. 2 c § arbetsmiljölagen, för att säkerställa att den resurs som anlitas har den kompetens som behövs, liksom att konsultationen med expertresursen ska dokumenteras vilket ger möjlighet att säkerställa att konsultation har ägt rum och att i efterhand utvärdera effekterna av en sådan konsultation. TCO delar också samordnarens resonemang om att det är principiellt viktigt att arbetsplatsinriktat stöd kvalitetssäkras mot bakgrund av den betydelse sådana insatser har för individens möjligheter att återgå i arbete.

TCO anser att det bör utredas om sanktioner kan vara möjliga mot de arbetsgivare som inte följer detta för att säkerställa att individens rättigheter tillgodoses. Försäkringskassan utövar tillsyn över Socialförsäkringsbalken samtidigt som Försäkringskassan saknar sanktionsmöjligheter gentemot arbetsgivare som bryter mot denna. Istället kan Försäkringskassan uppmärksamma Arbetsmiljöverket på arbetsgivare som inte tar sitt ansvar, men Arbetsmiljöverket utövar inte tillsyn på individnivå utan på organisatorisk nivå – till exempel över arbetsgivarens skyldigheter att organisera arbetsmiljöarbetet på ett ändamålsenligt sätt utifrån gällande regelverk. Oseriösa

arbetsgivare kan därför utan negativa konsekvenser underlåta att ta sitt ansvar och ta fram en plan för återgång i arbete som kvalitetssäkrats genom konsultation av expertresurs.

TCO anser också att det i en framtida lagstiftning bör förtydligas att enbart sådana expertresurser som blivit godkända av Försäkringskassan ska få användas för att uppnå kravet om konsultation.

8.7 En förvaltning av kunskapsområdet arbetsplatsinriktat stöd för återgång i arbete

Samordnaren rekommenderar att Myndigheten för arbetsmiljökunskap ges i uppdrag att samla in, sammanställa och sprida kunskap om arbetsplatsinriktat stöd för återgång i arbete.

TCO välkomnar samordnarens förslag. Att kunskap om arbetsplatsinriktade stödjande insatser samlas in, sammanställs och sprids är en central förutsättning för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess där rehabilitering och insatser för återgång i arbete är i fokus. Särskilt i ett allt mer föränderligt arbetsliv där olika arbetsplatser kommer att stå inför olika slags utmaningar är det viktigt att kunskap om vilka åtgärder som är effektiva sammanställs och finns enkelt tillgängligt. TCO delar samordnarens bedömning att MYNAK är mest lämpad för denna uppgift.

I motiveringarna till varför MYNAK är lämplig myndighet för uppdraget skriver samordnaren ” I kombination med utredningens rekommendation om expertstöd (rekommendation 8.6) stärker uppdraget om kunskapsförvaltning företagshälsovårdens roll som arbetsgivarens resurs.” (s. 337). TCO vill påpeka att företagshälsovården inte är en resurs endast för arbetsgivaren och understryka vikten av att företagshälsovården är en *oberoende* expertresurs som utifrån sin expertkunskap är ett stöd i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen.

8.8 Ett utvecklat samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen för att möta individers behov av stöd

Samordnaren rekommenderar att Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen vidareutvecklar sin samverkan i syfte att ge fler

individer stöd genom rehabiliteringssamverkan mellan myndigheterna; ge bättre stöd till dem som går från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen; ge information om hur den sjukpenninggrundande inkomsten skyddas; säkerställa att aktuell information hos Arbetsförmedlingen om en individs arbetsförmåga, vägs in i Försäkringskassans bedömning om arbetsförmågans nedsättning när individen ansöker om sjukpenning.

TCO välkomnar samordnarens rekommendationer kring utvecklat samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Ett utvecklat samarbete är nödvändigt för att undvika att sjukskrivna, som kan vara fallet idag, hamnar ”mellan stolarna” och bedöms som för friska för att vara berättigade till sjukpenning av Försäkringskassan men för sjuka för att kunna stå till arbetsmarknadens förfogande och få ersättning från arbetslöshetsförsäkringen av Arbetsförmedlingen.

TCO vill också understryka att det är mycket viktigt att Försäkringskassan tar hänsyn till domarna i HFD 2018 (HFD 2018 ref 51, I och II) angående bedömningen av rätten till sjukpenning när den prövas mot så kallade normalt förekommande arbeten. Högsta förvaltningsdomstolen har klart och tydligt angivit att en prövning ska göras gentemot en faktisk arbetsmarknad och inte en teoretisk som Försäkringskassan tidigare gjort gällande. Även när det gäller bedömning av arbetsförmåga visar domarna att en arbetsförmågebedömning gjord av Arbetsförmedlingen ska kunna väga lika tungt som Försäkringskassans utredning när det gäller rätt till sjukpenning. Här borde en ökad samverkan mellan myndigheterna kunna bidra till en mer rättssäker och verklighetsförankrad bedömning som också stärker tilltron till myndighetsutövningen.

Som samordnaren diskuterar är det också centralt att de metoder som används vid övergång mellan myndigheterna är anpassade utifrån den enskildes individuella situation och tar hänsyn till den enskildes omständigheter och förutsättningar. Stödet till den enskilde i övergången mellan myndigheterna bör därför utvecklas. TCO vill här understryka att det är centralt för sjukförsäkringens - och arbetslöshetsförsäkringens - legitimitet att dessa båda delar av det allmänna trygghetssystemet hänger samman och samverkar. Inte minst är det centralt för att legitimera rehabiliteringskedjans konstruktion med fokus på omställning i de fall där återgång till det ordinarie arbetet inte är möjligt.

När det gäller förlust av den sjukpenninggrundande inkomsten är det TCO-förbundens erfarenhet att det inte är ovanligt att enskilda förlorar sin sjukpenninggrundande inkomst vid övergången från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen på grund av att de registreras som arbetsökande med förhinder. TCO delar samordnarens bedömning att mer behöver göras för att säkerställa att enskilda inte förlorar sin SGI, exempelvis i form av tydlig information om konsekvenserna av att ange sig som arbetsökande med förhinder och att Arbetsförmedlingen är tydlig med hur den enskilde klassificeras. TCO delar också uppfattningen att ökat informationsutbyte mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen för att förhindra oönskade situationer bör utredas.

8.9 Ett förbättrat stöd till individer som har medicinska begränsningar, som saknar sjukpenninggrundande inkomst och som uppbär försörjningsstöd

Samordnaren rekommenderar att en utredning ges i uppdrag att se över hur ett utökat ansvar ska kunna åläggas socialtjänsten gällande de individer som har medicinska begränsningar, saknar SGI och uppbär försörjningsstöd, och hur ett sådant utökat ansvar ska finansieras. Socialtjänstens utökade ansvar bör omfatta att bedöma individers medicinska begränsningar i relation till aktivitet eller till att kunna söka arbete, och samordna insatser för att individer ska återfå arbetsförmåga och kunna söka arbete.

TCO välkomnar att ansvaret för personer som uppbär försörjningsstöd på grund av att de saknar sjukpenninggrundande inkomst utreds. TCO vill dock också påpeka att socialtjänstens målgrupp är personer som har behov av sociala insatser, det vill säga inte personer som endast behöver åtgärder för att de är arbetslösa eller sjuka. En komplex problembild ställer många gånger krav på olika slags insatser, och från olika myndigheter och expertområden. Ansvaret för arbetsmarknadsåtgärder, medicinska bedömningar, samordning av insatser och rehabilitering för personer med sjukpenning eller arbetslöshetsersättning ligger hos andra aktörer med specialistkompetens inom området. TCO är därför tveksam till att socialtjänsten skulle upparbeta en liknande kompetens, vilket inte tycks helt ändamålsenligt. TCO ser det finns ett behov av att stödet för de arbetslösa och sjuka som är beroende av socialbidrag utreds.

Det finns i dag också stora skillnader i socialtjänstens förutsättningar i olika kommuner, vilket måste tas hänsyn till i en eventuell utredning. Då socialtjänsten i många kommuner redan idag har en mycket pressad arbetssituation bör det fackliga perspektivet från dem som företräder professionen också ges en central roll i den föreslagna utredningen.

8.10 Utbyte av medicinska uppgifter i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen bör utredas

Samordnaren rekommenderar att det bör utredas hur hälso- och sjukvårdens lämnande av medicinska uppgifter inom ramen för sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen kan underlättas.

TCO välkomnar att de olika aktörernas behov av medicinska uppgifter klargörs, liksom hälso- och sjukvårdens förutsättningar att kunna lämna de medicinska uppgifter som efterfrågas. Som samordnaren lyfter fram är det viktigt att kunna situationsanpassa uppgiftslämnandet. Utgångspunkten måste vara att en aktör endast får tillgång till den information denne behöver för sitt uppdrag och som är motiverat att denne får tillgång till. TCO vill också i detta sammanhang understryka vikten av att den enskildes integritet så långt som är möjligt respekteras. Medicinska uppgifter kan många gånger vara särskilt känsliga ur ett integritetsperspektiv och det kan leda till stora konsekvenser för den enskilde om medicinska uppgifter sprids på ett oönskat sätt. Det bör också utredas hur ett värnande av den personliga integriteten ska säkerställas i praktiken.

Therese Svanström
Ordförande

Mikael Dubois
Utredare